

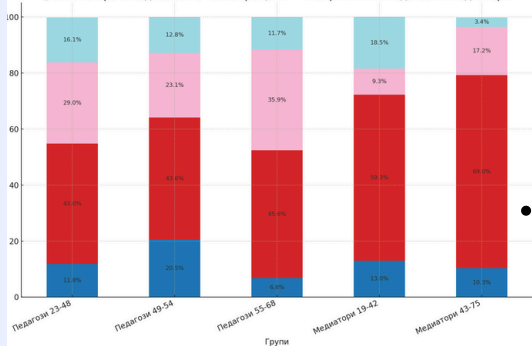
Контекст на проучването

Проучването се базира на преглед на нормативната база, количествени и качествени данни, набрани посредством две паралелно протичащи теренни изследвания, онлайн анкетиране и фокусни групи. То беше реализирано в периода април - юни 2025 г. и целта му е да очертае общата картина на ранните бракове в ромска общност към настоящия момент, да маркира промяната в тенденциите и нагласите, доколкото това е възможно с ограниченията на настоящето проучване.

Основни предизвикателства

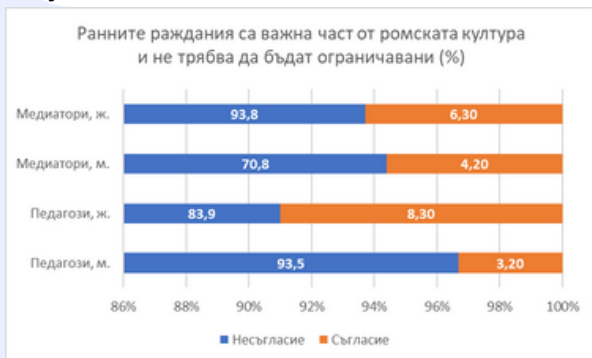
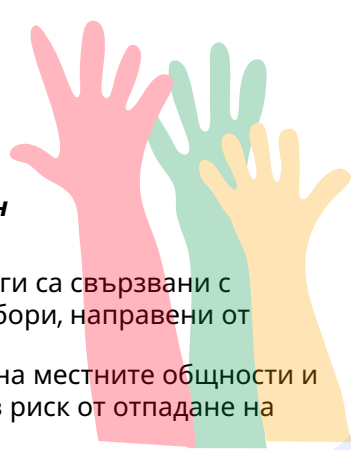
„Ранните бракове днес са по-често срещани“ – възприятия на педагози и медиатори

- **Различия във възприятията:** По-младите образователни медиатори по-често отчитат положителна промяна и намаляване на ранните бракове. По-възрастните учители и педагози по-често възприемат, че няма съществена промяна или не могат да преценят.
- **Миграцията в чужбина е монета с две страни.** Т.е. част от децата получават по-висока мотивация за успех в училище и се включват успешно в училищната среда, но при друга част от децата се увеличават рисковете от отпадане, поради negliжиране от настойниците, в резултат от голямата поколенческа разлика.

Тенденции

- **Разликите между отделните ромски общности в страната се задълбочават.** В някои общности ромите са вече по-скоро приобщени в социалния живот на съответните населени места и **момичетата завършват средно образование, ранните бракове са по-скоро изключение** и т.н. В други общности обаче, след отминаването на пандемията от Ковид 19 се наблюдава **повторен ръст на ранните бракове и ранните раждания.**
- **Ранните бракове вече не са уговаряни от родителите** и невинаги са свързвани с „купуване на булката“, а по-скоро са резултат от инициатива и избори, направени от младите момичета.
- **Образователните медиатори** показват много добро познаване на местните общности и субгрупи и имат ясно изразени умения за разпознаване на деца в риск от отпадане на училище

„Този материал е създаден в рамките на проект „Бракът може да изчака, образованието – не“, съфинансиран от Европейския съюз и фондация „Работилница за граждански инициативи“ (ФРГИ). Изразените възгледи и мнения са единствено на автора(ите) и не отразяват непременно тези на Европейския съюз и ФРГИ. Нито Европейският съюз, нито ФРГИ могат да бъдат държани отговорни за тях.“

ПРЕВЕНЦИЯ В ДЕЙСТВИЕ

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА УЧИЛИЩНО НИВО

- организиране на дискусии с подрастващите, особено в гимназиалните класове
- провеждане на дискусии с родители
- срещи с успели роми
- индивидуална работа на образователния медиатор
- включване на учениците в мотивационни дейности

1

2

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНО НИВО

- междуинституционалните екипи за обхват
- участие в екипите на различните институции, не само на образователните

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОБЩНОСТНО НИВО

3

- дискусии и кампании в общността. Те трябва да се реализират целогодишно, а не само при конкретен случай. Задължително в тях трябва да участват като организатори хора от самата общност. Център Амалипе има разработени редица материали за подобни кампании и дискусии
- срещи и разговори с родители;
- съдействие на социалните работници и учителите в случай на ранен брак;

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА НИВО "МЛАДЕЖИ И УЧЕНИЦИ"

Активните млади хора могат да изпълняват важна роля при превенцията и преодоляването на ранните бракове, въздействайки на своите връстници. Често ранните бракове, инициирани от младежите, се дължат на липсата на перспектива. Ако успеем да покажем на младежите какво им дава образованието и колко пътиша отваря пред тях, те сами ще променят тази практика, дори и в най-консервативните общности.

- Неформални обучения на активни младежи/ "инфлуенсъри" по примера „Връстници обучават връстници“ - в следствие те организират много въздействащи обучения на връстници за ползите от образование и превенция на ранните бракове

ДЕЙНОСТИ С МЛАДЕЖИ

- Включване на ученици наставници в разрешаването на конкретни случаи
- Включване на ранните бракове и тяхната превенция в дейността на Ученическия съвет/ парламент, училищен омбудсман, Младежките центрове и др.
- Организиране на онлайн и офлайн кампании от самите младежи
- Въздействие чрез социалните мрежи – изработване на видеоматериали от младежите, подкасти и др.

4

